FCG. Rakennettu ympäristö

Vornankorven tuulivoimaosayleiskaava

Sääksiselvitys
Vornankorven tuulivoimahankkeen alueella kesällä 2026

29.10.2026

P47612

Sisällys

1. Johdanto 3
2. Tulokset 4
3. Vaikutusten arviointi 5
4. Yhteenveto ja johtopäätös 6
5. Lähteet 6

Tämä raportti on salassa pidettävästä asiakirjasta tehty julkinen versio, josta on häivytetty kaikki sensitiivinen lajitieto. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaan asiakirjat, jotka sisältävät tietoja uhanalaisista eläin- tai kasvilajeista (ml. suuret petolinnut) ovat salassa pidettäviä, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi kysymyksessä olevan eläin- tai kasvilajin suojelun (24 §:n 1 momentin 14 kohta). Alkuperäinen, salassa pidettävä asiakirja on tarkoitettu vain viranomaiskäyttöön.

1. Johdanto

Vornankorven tuulivoimahanke sijoittuu Pielaveden kunnan ja Kuopion kaupungin alueelle Pohjois-Savoon. Hankkeen YVA-menettely on päättynyt ja hankkeesta on saatu perusteltu päätelmä 29.8.2025 (POSELY/904/2023; Vornankorven tuulivoimahankkeesta annettu perusteltu päätelmä 2025). YVA-menettelyn jälkeen hankkeen voimalasijoittelua on päivitetty perustellun päätelmän perusteella.

Vornankorven hankealueella tehtiin sääksiselvitys pesimäkaudella 2026. Selvityksessä tarkistettiin tunnetut sääksen pesäpaikat ja tehtiin lentoreittiseuranta asutuille pesille. Maastoselvityksen teki MetsänTaju Oy:n Teemu Ukkonen. Pesätarkistukset tehtiin 5.5.2026 ja lentoreittien seuranta 26.5.-11.8.2026. Tarkat päivät ja sääolosuhteet on esitetty alla olevassa taulukossa. Raportin on kirjoittanut FT biologi Martta Liukkonen FCG Rakennettu Ympäristö Oy:stä.

Taulukko 1. Sääksiselvityksen ajankohdat sekä sää- ja tarkkailuolosuhteet. Tarkkailun paikkatiedot on poistettu julkisuuslain 24 §:n kohdan 14 perusteella.

pvm	alkoi	lämpötila	tuuli m/s	suunta	pilvisyys	näkyvyys
5.5.	6:00	2	1	s	4	hyvä
26.5.	8:00	6	5	n	2	hyvä
27.5.	11:30	12	4	n	2	hyvä
1.6.	10:00	12	1	nw	4	hyvä
5.6.	7.00	17	3	se	0	hyvä
15.6.	8:00	8	0	-	0	hyvä
18.6.	7.00	10	5	n	8	hyvä
26.6.	6:30	13	2	nw	8	sateen uhka
29.6.	7.00	14	4	n	8	hyvä
6.7.	7.00	11	2	ne	8	sateen uhka
8.7.	6:30	10	1	s	2	hyvä
10.7.	6:30	17	1	e	6	hyvä
17.7.	7.00	17	4	sw	3	hyvä
20.7.	7.00	11	1	n	6	hyvä
24.7.	6:30	12	1	s	3	sumua alhaalla
29.7.	7.00	13	3	sw	1	hyvä
30.7.	7.00	13	1	s	0	hyvä
4.8.	7.00	12	3	sw	0	hyvä
8.8.	7.00	12	5	sw	8	hyvä
9.8.	7.00	10	2	sw	2	hyvä
11.8.	7.00	14	3	sw	8	hyvä

pvm	päättyi	lämpötila	tuuli m/s	suunta	pilvisyys	näkyvyys
5.5.	19:00	9	5	s	8	hyvä
26.5.	16:00	16	6	n	7	hyvä
27.5.	18:00	14	6	n	7	hyvä
1.6.	17:30	17	0	-	5	hyvä
5.6.	15.00	23	5	s	8	hyvä
15.6.	16.00	22	2	ne	5	hyvä
18.6.	15.00	15	3	n	8	hyvä
26.6.	14.30	20	5	nw	7	hyvä
29.6.	15.00	19	2	nw	8	hyvä
6.7.	15.00	13	2	ne	8	tihkusadetta
8.7.	14.30	19	2	w	6	hyvä
10.7.	14.30	22	3	sw	3	hyvä
17.7.	15.00	26	5	sw	3	hyvä
20.7.	15.00	18	3	ne	6	hyvä
24.7.	14.30	18	3	s	7	hyvä
29.7.	15.00	20	4	w	3	hyvä
30.7.	15.00	24	3	sw	1	hyvä
4.8.	15.00	18	5	w	4	hyvä
8.8.	16.00	15	6	sw	8	hyvä
9.8.	16.00	19	4	sw	8	hyvä
11.8.	15.00	12	7	w	8	kova tuuli, muuten hyvä

Tarkastetut sääksen pesät on esitetty kuvassa 1.

LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA.

Kuva 1. 5.5.2026 tarkastetut sääksen pesät.

2. Tulokset

Kaudella 2026 sääksen pesinnät varmistettiin LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA sääksen pesäpaikoilla.

LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA.

Lisäksi ensimmäisellä pesäntarkastuskierroksella 5.5.2026 havaittiin soidintava sääksipari LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA. Tätä paria etsittiin kyseisenä päivänä (5.5.2026) LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA. Sääksiparin mahdollista pesintää yritettiin selvittää myös 26.-

27.5.2026 tehtyjen seurantojen aikana LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA. Pitkin kesän seurantoja tehtiin havaintoja yksittäisistä sääksistä, jotka eivät sopineet tiedossa oleviin pesintöihin lentosuuntien osalta. Toki sääkset liikkuvat laajalla alueella pesän ympäristössä. Selvitysten loppuvaiheessa 9.8.2026 päätettiin tehdä vielä yksi ns. yleistarkkailu LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA ja tällöin löydettiin LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA. Mahdollista poikasta / poikasia ei havaittu, vaikka pesä käytiin varmistamassa maastossa ja sen läheisyydessä seurattiin mahdollista ruokailuliikennettä. LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA.

Lentoreittien seurantapisteet sekä varmistetut pesityt pesät ja havaittu kesäpesä on esitetty kuvissa 2 ja 3.

LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA.

Kuva 2. Sääksen lentoreittien seurantapisteet maastokaudella 2026 sekä asutut sääksen pesät. Kartalla on esitetty myös havaittu kesäpesä.

LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:N KOHDAN 14 PERUSTEELLA.

3. Vaikutusten arviointi

Sääksi elää pääasiassa järvialueilla ja merenrannikoilla. Laji on muuttolintu ja sen levinneisyys painottuu havumetsävyöhykkeelle sirkumpolaarisesti (BirdLife International 2021). Suomessa sääksi on levittäytynyt koko maan alueelle ja tiheimmillään kanta on mosaiikkimaisilla vesistöalueilla, kuten Saimaalla sekä lounaisrannikolla. Sääksi pesii alueilla, joissa on riittävän suuria vesistöjä ja sopivia pesäpaikkoja, kuten riittävän jykeväoksaista puustoa. Suomen sääksikanta oli vielä 1970-luvulla vain 300 paria muun muassa ympäristömyrkkyjen, vainon ja tehometsätalouden aiheuttamien pesäpaikkojen puutteen vuoksi. Suojelutoimien ansiosta Suomen sääksikanta on ollut kasvava ja laji on runsastunut noin 1 100 pariin.

Sääksen riski törmätä tuulivoimalaan arvioidaan melko korkeaksi (Sprötge ym. 2018), mutta ei esimerkiksi yhtä suureksi kuin merikotkalla. Törmäysriskin lisäksi tuulivoima voi myös vaikuttaa sääksen kalastuslentoihin niitä estävästi. Jos tuulivoima-alue sijoittuu sääksen ja lajin kalastusvesien välille, voi tuulivoima-alue muodostaa estevaikutuksen ja näin rajoittaa sääksen normaalia lentokäyttäytymistä.

Vornankorven tuulivoimahankkeen keskeiset vaikutukset kohdistuvat LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA. Hankkeen jatkosuunnittelussa

voimalapaikkoja on muutettu LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA (Vornankorven tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus 2025). Voimalapaikkojen sijoittelun takia sääkseen kohdistuvat vaikutukset ovat vähentyneet kohtalaisiksi, koska LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA lentoreitit tunnetaan kahden eri seurantavuoden (2023 ja 2026) ansiosta melko hyvin. Kumpanakin seurantavuonna lentoreitit noudattelivat samoja reittejä.

LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA.

LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA.

LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA.

4. Yhteenveto ja johtopäätös

Vornankorven tuulivoimahankkeen vaikutusalueella oli LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA. Hankkeen tuulivoimalat muodostavat sääkseen kohdistuvan törmäys- ja estevaikutuksen.

LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA pesiviin sääksiin kohdistuvat vaikutukset muodostuvat siitä kaava-alueen osasta, joka sijoittuu Pielaveden kunnan puolelle. Pielaveden kunnan puolelle sijoittuvasta hankkeesta sääksiin LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA kohdistuva vaikutus arvioidaan kohtalaiseksi kielteiseksi. LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA muodostuvat siitä kaava-alueen osasta, joka sijoittuu Kuopion kaupungin puolelle. Myös LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA vaikutukset muodostuvat niistä voimaloista, jotka sijoittuvat Kuopion kaupungin puolelle kaava-aluetta. LAJITIETO POISTETTU JULKISUUSLAIN 24 §:n KOHDAN 14 PERUSTEELLA kohdistuva vaikutus arvioidaan suureksi kielteiseksi.

Kokonaisuutena voidaan todeta, että sääkseen kohdistuvat vaikutukset ovat ***kohtalaiset Pielaveden kunnan puolelle sijoittuvien voimaloiden osalta*** ja ***suuret Kuopion kaupungin puolelle sijoittuvien voimaloiden osalta***.

5. Lähteet

BirdLife International 2021. Species factsheet: Osprey *Pandion haliaetus*. Downloaded from https://datazone.birdlife.org/species/factsheet/osprey-pandion-haliaetus 29/10/2026

Sprötge, M., Sellmann, E. & Reichenbach, M. 2018. Windkraft Vögel Artenschutz. Ein Beitrag zu den rechtlichen und fachlichen Anforderungen in der Genehmigungspraxis. Books on demand, Norderstedt, 229 S.

Suomen lajitietokeskus 2026. http://tun.fi/HBF.117342, http://tun.fi/HBF.127439.

Vornankorven tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus 2025. https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Vornankorven_tuulivoima-hanke_YVA-selostus.pdf. Viitattu 29.10.2026

Vornankorven tuulivoimahankkeen luonto- ja linnustoselvitysraportti 2025. https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Liite_5_Vornankorpi_Luonto-ja%20linnustoselvitysraportti.pdf. Viitattu 29.10.2026

Vornankorven tuulivoimahankkeesta annettu perusteltu päätelmä 2025. POSELY/904/2023. https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Perusteltu%20p%C3%A4%C3%A4telm%C3%A4_Vornankorven%20tuulivoimahanke.pdf. Viitattu 29.10.2026